

כלי מחקר זה נלקח מתוך **מאגר כלי המחקר** של קרן שלם התומכת במחקר שמטרתו שיפור איכות החיים של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית והסובבים אותם.

כלי המחקר הינם גרסאות אשר נעשה בהן שימוש על ידי החוקרים עצמם ולכן יתכנו אי התאמות בין פרטי הכלי המקורי לבין הפרטים המתוארים במאגר.

כל המעוניין להשתמש באחד מכלי מחקר מתבקש לפנות לחוקר שערך את המחקר הרלבנטי ולוודא את אישור השימוש בכלי מבחינת זכויות יוצרים.

לקרן שלם אין זכויות על הכלים המוזכרים באתר זה.

שם הכלי: **שאלון מסוגלות הורית (PSOC)** Parenting Sense of Competence (בעברית וערבית) ☸

פוחת בשנת: 1978 על ידי: ג'ונסטון ומאש (Johnston & Mash) ☸

תורגם לעברית בשנת: 1998 על ידי: גולדשטיין-פרבר ☸

תורגם לערבית בשנת: לא צוין על ידי: לא צוין ☸

1	מטרת הכלי	מדידת מסוגלות הורית ושביעות הרצון מתפקיד ההורה.
2	סוג כלי המחקר	שאלון.
3	אוכלוסיית היעד	אבות/אמהות למתבגרים עם לקות התפתחותית.
4	אופי הדיווח	דיווח עצמי
5	מבנה הכלי	השאלון מורכב מ-17 פריטים לדירוג בסולם ליקרט. 1. שביעות רצון מהתפקיד ההורי: משתנה המורכב מ-9 פריטים (שאלות 2,3,4,5,8,9,12,14,16). בסולם זה נבחנת מידת התסכול, החרדה והמוטיבציה של ההורה בתפקיד ההורי. כל הפריטים במשתנה זה עברו היפוך, חישוב הממדים נעשה על ידי ממוצע תשובות הנבדקים כך שציון גבוה יותר מעיד על שביעות רצון גבוה יותר מהתפקיד ההורי. לדוגמא: שאלה 2- "למרות שלהיות הורה יכול להיות דבר מתגמל, אני מתוסכלת כרגע מהמצב ההתנהגותי של הילד." 2. חוללות- עצמית הורית: משתנה המורכב מ-8 פריטים (שאלות 1,6,7,10,11,13,15,17) העוסקים בתפיסת החוללות העצמית של ההורה. משתנה זה נבחנת מידת תחושת המסוגלות העצמית כהורה, בעל יכולת לתפקד באופן יעיל לפתור

		בעיות ומכיר בתפקידו כהורה. לדוגמא: " אני יכול להיות מודל טוב לחיקוי עבור הורה חדש, על מנת שילמד מה עליו לדעת בכדי להיות הורה טוב". ציון גבוה בשני הסולמות יחד משקף תפיסת מסוגלות הורית גבוהה. שני הממדים הופקו על ידי ממוצע תשובות הנבדקים בכל אחד מהגורמים.
6	סוג סולם המדידה	סולם ליקרט מ-1 ("כלל לא מסכים") עד 6 ("מסכים בהחלט").
7	סוג הפריטים בכלי	שאלות לדירוג - סולם ליקרט.
8	אורך הכלי	17 היגדים.
9	מהימנות	קטרונה וטרוטמן (Cutrona & Troutman, 1986) מצאו כי מהימנות (אלפא קרונברך) מבחן-חוזר של השאלון היא 0.72, המבטאת יציבות טובה-בינונית לאורך זמן. בישראל השימוש בשאלון נפוץ ונחקר לכלל הגילאים והמינים של הילדים, כדוגמה במחקרה של שפילמן (2006), שבו נמצאו מהימנויות אלפא קרונברך סבירות. במדד התפיסה העצמית כהורה נמצאה מהימנות של $\alpha=0.70$ בקרב האבות, ובמדד שביעות הרצון מתפקיד ההורות נמצאה מהימנות פנימית של $\alpha=0.71$ בקרב האבות. במחקרה של כעביה (2018), צוינה מהימנות (אלפא קורנברך) $a=0.66$. במחקרים של ג'ונסון דווח על מהימנות פנימית עבור תת סולם שביעות רצון ($\alpha=0.75$) ועבור תת סולם תחושת חוללות עצמית הורית ($\alpha=0.76$) (Johnston & Mash, 1989). מהימנות פנימית לפי ערך אלפא של קרונברך שנמצאה במחקר של בירנברג (2023) היא $\alpha=0.852$.
10	תקיפות	לא צוין

רשימת מחקרי קרן שלם אשר עשו שימוש בכלי:

מק"ט	שם המחקר
663	פארס כעביה (2018). הקשר בין מסוגלות הורית לבין סטיגמה, סומטיזציה ולחץ בקרבת אבות למתבגרים עם לקות התפתחותית בקהילה הבדואית בצפון הארץ. עבודת גמר המוגשת כמילוי חלק מהדרישות לקבלת תואר "מוסמך האוניברסיטה", בהנחיית ד"ר איריס מנור בנימיני, הפקולטה לחינוך- החוג לחינוך מיוחד, אוניברסיטת חיפה.
890-662-2021	דנה בירנברג (2023). הקשר בין תפיסת מסוגלות הורית ומערכת ה-Caregiving לבין עמדות אימהות למתבגרים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, בנושא מיניות ומערכות יחסים. בהנחיית: ד"ר ריקון צמרת. המכללה האקדמית לחינוך וחברה אורנים.

- [למאגר המחקרים של קרן שלם](#)
- [למאגר כלי המחקר של קרן שלם](#)

לשימוש פנימי

כלי מחקר < היבטים משפחתיים < עמדות ומעורבות הורים < שאלון מסוגלות הורית PSOC (בעברית וערבית)

שאלון מסוגלות הורית (PSOC) תחושת כהורה

(Johnston & Mash, 1978) Parenting Sense Of Competence

לפניך רשימת אמירות, הנוגעות לילדך/ילדיך.

התייחס בבקשה לכל פריט, תוך ציון הסכמתך או אי הסכמתך עם כל-אמירה, על פי הסולם המצוין.

מסכים בהחלט	מסכים	קצת מסכים	קצת לא מסכים	לא מסכים	כלל לא	
6	5	4	3	2	1	בעיות הכרוכות בטיפול בילדיי נפתרות בקלות ברגע שאתה מבין כיצד פעולותיך משפיעות על הילד שלך, הבנה שאני רכשתי.
6	5	4	3	2	1	למרות שלהיות הורה יכול להיות דבר מתגמל, אני מתוסכלת כרגע מהמצב ההתנהגותי של הילד.
6	5	4	3	2	1	אני הולכת לישון באותו אופן שבו אני מתעוררת, עם הרגשה שלא הספקתי הרבה.
6	5	4	3	2	1	איני יודעת מדוע, אך לעיתים כאשר אני אמורה להיות בעמדת שליטה, אני מרגישה יותר כמו זה שנשלט.
6	5	4	3	2	1	אמי/אבי היו מוכנים טוב יותר להיות הורה טוב מאשר אני.
6	5	4	3	2	1	הייתי יכולה לשמש מודל חיקוי טוב להורה חדש כדי שילמד מה עליו לדעת בכדי להיות הורה טוב.
6	5	4	3	2	1	להיות הורה זה דבר שניתן להסתדר אתו וכל בעיה ניתנת בקלות לפתרון.
6	5	4	3	2	1	אחד הקשיים בלהיות הורה הוא חוסר הידיעה באם אני עושה עבודה טובה או לא.
6	5	4	3	2	1	לעיתים אני חשה שאיני מצליח לעשות שום דבר.
6	5	4	3	2	1	אני עונה על הציפיות שלי מעצמי שלי לגבי מומחיות בטיפול בילדי.
6	5	4	3	2	1	אם יש מישהו שמסוגל למצוא את התשובה בקשר למה שמטריד את ילדי זה אני.

6	5	4	3	2	1	כישרונותיי ותחומי ההתעניינות שלי הם בתחומים אחרים, לא בלהיות הורה.
6	5	4	3	2	1	יחסית למשך הזמן שבו אני מתפקדת כאם, אני חשה לגמרי בנוח עם התפקד.
6	5	4	3	2	1	אילו להיות אם לילד היה מעניין יותר, הייתה לי מוטיבציה לתפקד טוב יותר כהורה.
6	5	4	3	2	1	אני מאמינה בכנות שיש לי הכישורים הנחוצים להיות אם טובה לילדי.
6	5	4	3	2	1	להיות הורה גורם לי מתח וחרדה.
6	5	4	3	2	1	להיות אמא טובה מהווה תגמול בפני עצמו.

שאלון מסוגלות הורית – גרסה בערבית

امامك قائمه اقوال التي لها علاقه بأولادك. الرجاء التطرق لكل من الاقوال, وتدرج موافقتك او عدم موافقتك مع كل قول من الاقوال حسب التدرج المذكور.

موافق جدا	موافق	موافق قليلا	غير موافق قليلا	غير موافق	غير موافق ابدا	
6	5	4	3	2	1	1. المشاكل المتعلقة بالتعامل مع اولادي تحل بسهولة حين افهم كيف تأثر تصرفاتي على اولادي، تعلمت هذا من تجربتي
6	5	4	3	2	1	2. على الرغم من ان كوني اب ام هو فعل قد يشعرنى بالاكْتفاء، الا انني الآن اشعر انني محبط من تصرفات اولادي.
6	5	4	3	2	1	3. اذهب للنوم كما استيقظت صباحا مع شعور انني لم انجز الكثير.

6	5	4	3	2	1	4. لا اعرف لماذا, لكنني احيانا عندما يتوجب علي ان اكون العامل المسيطر في الموقف, اشعر وكأنني العامل المتحكّم به ولي العكس.
6	5	4	3	2	1	5. كانت لدى امي ابي جاهزية افضل ليكونوا اهلاً افضل مما انا عليه.
6	5	4	3	2	1	6. استطيع ان اكون قدوة جيدة لاهل جديدين كي يتعلموا ما عليهم ان يعرفوا ليكونوا اب ام جديدين.
6	5	4	3	2	1	7. ان تكون اب ام هو شيء يمكن ان تتعامل معه, وكل مشكله يمكن ان تحل بسهولة.
6	5	4	3	2	1	8. احد الصعوبات في كونك اب ام هو عدم القدره على المعرفه اذا كان ما تفعله جيد او لا.
6	5	4	3	2	1	9. احيانا اشعر اني لا استطيع ان افعل اي شيء.
6	5	4	3	2	1	10. انا أشعر بالرضى عن نفسي في ما يخص خبرتي بالتعامل مع اولادي
6	5	4	3	2	1	11. اذا كان هناك احد يعرف ما هو الشيء الذي يقلق اولادي - فهو انا
6	5	4	3	2	1	12. مهاراتي واهتماماتي تنصب في مجالات اخرى وليست بكوني اب ام
6	5	4	3	2	1	13. نسبة للفترة التي اشغل فيها وظيفة اب ام. اشعر بالراحة في هذا المنصب .
6	5	4	3	2	1	14. لو كانت الابوه شيء اكثر متعة, لكان لدي محفز حتى اكون اب افضل.
6	5	4	3	2	1	15. انا اؤمن بصدق ان لدي المهارات اللازمه حتى اكون اب جيد لاولادي.
6	5	4	3	2	1	16. كوني اب ام يسبب لي الشعور بالقلق والتوتر.
6	5	4	3	2	1	17. كوني اب جيد هذا مقابل كاف بحد ذاته.

